המביא אשם פרק שישי כריתות כה.

גבול שמעתי. מאימתי נאסרת: **ר' שמעון אומר.** מאותו ואת כנו: **שחיטה שאינה ראויה.** כאמלה כגון הא לאמיתא להא מחיים נאסרו טולן: **אמאי אפר ר"ש שחיטה הראויה.** לאמלה היא: לכפרתה והיא לא שחיטה שחיטה לחיה לאמלה (ו) [ז] ומשמע דשחיטה במקום עריפה קיימא: [ח] **כיבר כפרה.** כפרה אלומה: **אינה כן.** [ט] נאמר[י] אלו דבהא לא פליגי רבנן אם עד שלא נעריפה מצא ותרעה בעדר: **הא איסורא מחיים.** כשיולה נאמל אימן: **עד שלא נראים לעריפה.** דלא ידיה נאמל אימן: **מנערפה מקבר במקומה.** נערפה אין לא נערפה לא: **אבאי היא.** אי אמרה: אי אמרה מחיים אי לא תמנא דבי רבי ישמעאל נאמר מכשיר ומכפר בפנים ונאמר מכשיר ומכפר בחוץ עשה מכשיר ומכפר בחוץ. [יא] ר"ש אמר רבא מנא אמינא לה [יב] דתנן השוחט פרת חטאת ושור הנסקל ועגלה ערופה ר"ש פוטר וחכמים [יג]מחייבין בשלמא לדידי דאמינא מחיים בהא פליגי ר"ש ורבנן דר"ש סבר שחיטה שאינה ראויה לא שמה שחיטה ורבנן אמרי שחיטה שאינה ראויה שמה שחיטה אלא אי אמרת לאחר עריפה אמאי פטר ר"ש [יא] שחיטה ראויה היא וכי תימא סבר ר"ש עגלה בשחיטה כשרה [יב] והתנן כשר בפרה פסול בעגלה [יג] ערופה פסול בפרה כשר בעגלה ערופה פרה בשחיטה כשרה בעריפה פסולה עגלה בעריפה כשרה בשחיטה פסולה אישתיק לבתר דנפק אמר מאי טעמא לא אמינא ליה דר"ש סבר עגלה בשחיטה כשירה ורב המנונא אמר לך לא נשתמיט תנא דנשמעינן עגלה בשחיטה כשרה דתימא ר"ש היא אמר רבא מנא אמינא לה מדתנן [יד]עגלה ערופה אינה כן [טו] [יד]עד שלא נערפה תצא ותרעה בעדר ואי אמרת מחיים אמאי תצא ותרעה בעדר הא איתסרא לה מחיים תני עד שלא נראית לעריפה אימא סיפא משנערפה תקבר במקומה תני משנראית לעריפה אם כן אימא סיפא שעל הספק באה מתחלה כיפרה ספיקה והלכה לה ואי מחיים עדיין לא כיפרה [יג] ספיקתה תנאי היא [יד]דתניא נאמר מכשיר ומכפר בפנים ונאמר מכשיר ומכפר בחוץ מה מכשיר ומכפר האמור בפנים עשה בו מכשיר במכפר אף מכשיר [יד] [ומכפר] האמור בחוץ עשה מכשיר במכפר: **מתני'** [יו]ר"א אומר מתנדב אדם אשם תלוי בכל יום ובכל [יז] עת שירצה הוא היה נקרא אשם חסידים אמרו עליו על בבא בן בוטא שהיה מתנדב אשם תלוי בכל יום חוץ מאחר יום כיפורים יום אחד אמר [יח]המעון הזה אילו היו מניחין לי הייתי מביא אלא אומרים לי המתין עד שתכנס [יט] [לבית] הספק יוחכ"א אין מביא אשם תלוי אלא על [יו] שזדונו כרת ושגגתו חטאת [יט] [יח]חייבי חטאות ואשמות ודאין שעבר עליהן יום הכיפורים חייבין להביא לאחר יום הכיפורים [יו] וחייבי אשמות תלויין פטורין [יט]מי שבא [כו] [יא] בידו ספק עבירה ביום"כ אפילו עם חשיכה פטור שכל היום מכפר האשה שיש עליה חטאת העוף ספק ועבר עליה יום"כ חייבת להביא לאחר יום הכיפורים מפני [יב] שהיא [יא] מכשרת לאכול בזבחים יחטאת העוף הבאה על הספק אם משנמלקה נודע [יב] [יו] תקבר; **גמ'** מ"ט דר' אליעזר אי ס"ד חובה היא [יא] מתיידע ליה אמאי מייתי חטאת אלא ש"מ נדבה היא ורבנן עולה ושלמים הוא דאתו בנדר ונדבה אבל חטאת ואשם חובה נינהו ואשם תלוי היינו טעמא דמייתי מקמי דמתיידע ליה להגן עליו דהתורה חסה על גופן של ישראל א"ל רב אחא בריה דרבא לרב אשי דילמא אשם תלוי כעולה ושלמים [יג] מה עולה ושלמים דאתו בחובה [יג] ואתו בנדבה אשם תלוי נמי דאתי בחובה אתי נמי בנדבה א"ל עולה ושלמים עיקר בנדבה כתיבי אשם תלוי עיקר בחובה כתיב [יד] תני רבי [טו] חייא קמיה דרבא אשם

אמאי אפר ר"ש שחיטה ראויה היא. הקשה הכי"ר מפה [כא] ליקמי דשמט אמה ואמ"כ עריפה [כב] דעריפה זו היא שחיטה כדאיתא [כג] פרק שני שעירי (יומא דף מד.) דמייתו לעוק זו היא שחיטתו ויש לומר דמכל מקום לא היה לו לתנא [כד] לקרות ושחטה דהתם אין בגריעתא ושחטה רק כני לאפוקמי ביה מחוסר זמן במשנתא: **הא איתסרא** לה מחיים. וא"ת ומה בכך והרי אפס ולאי דעודע עד שלא נשחט יצא ויעבה ויש לומר דיש לו לדמויי עגלה ערופה לאפס תלוי שנאה לכפר הספק שעל ספק נאמר מתחלה כיפר ואם כן דמיתסר מחיים גם אחר שנודע באיסור הראשון עומדת: **תנאי** היא נאמר מכשיר ומכפר בפנים ונאמר מכשיר ומכפר בחוץ כו' אף מכשיר ומכפר בחוץ עשה מכשיר. פירוש לפורי מלורע המכפר עגלה ערופה [כ] קשה ומנלן דמיתסרא מחיים אימא דילף מעגלה ערופה ולפורי מלורע נאמרים לאחר שחיטה וכן קשיא פרק האיש מקדש (קדושין דף מז. ושם) דמייתי מינה דלפורי מלורע מיתסרי מחיים ונקוטינ' פירש כאן אלמא סבירא ליה עגלה ערופה לחיות מחיים דכי היכי דגמר מכפר ממכפר כל שכן דגמר מכפר ממכפר עגלה משעיר המשתלח ושעיר המשתלח ולאי אסור מחיים כשאר קדשים ולזוחק [כא] וכ"ש מפרש דמכשיר כחוץ היינו משולחת ומקלקת ספרים הוא כתיב וכ"ש לף כחוץ עשה מכשיר [כב] משולחת לאסור בהנאה כמו עגלה ערופה והלל נילף [כג] עגלה ממכשיר כי היכי לאסורה מחיים הכי נמי עגלה והכי נמי שחוטה לאסורה מחיים וניחא דשמא הך דקדושין ועוד [כד] ריש"ל [כה] (כהן) המס על כרחן הך כנין אב דמכשיר כמכפר לא אתא אלא ללמד על לפורי מלורע לאסורי מחיים לאי לאחר שחוטה ל"ל [כו] מלא תאכלו לגדות השחוטה שמעינן לאיסור בהנאה וא"ת [כז] ולא תאכלו היכי משתמע לאיסור הנאה והלא הוא כתוב גבי עופות טמאין דמותרין בהנאה ריש"ל [כז] דגלי לן קרא דשחוטה מיתסרא סברא הוא שגם המשולחת שתאסר עד השיגות שסברא הוא שמתיהן שוות עד גמר מלוותן ולאיסור שבמשולחת היינו לאיסור הנאה הילכך שחוטה נמי מיתסר בהנאה וכן ל"ל בסוגיא דהתם:

אפס

[כא] ריש"ל. עי' תוס' מנחות (דף קא ע"ב): [כב] בעגלה כשר בעגלה פסול בפרה על חיבת עריפה נרשם קו מלמעלה להורות כי לפ"ד ראוי לסתקו ובמשנה בתולין ליתא חיבת זו: [כג] כיפרה ספיקה תנאי היא והנא דבי רבי ישמעאל נאמר עיין בערוך ערך מנוגע חבריא למימר. וסגורין מדמתם לומר (מכות עו.). מכרים מי מרגלא לה עם פריסה ותיפתחה (קדושין מז.). עגלה ערופה אינה כן. דתנן תני הנקנן. דלמ עד שלא נערפה נמלא תצא ותרעה בעדר (ריש"ל נב.) כמאר מלון (מיפה מז. חולין מב.) הכא מנלן לית ליה הא דתנינן נכמה דומני עגלה ערופה נאסרת מחיים דרישה לגמל אימן לחיפתה (מיפה מז.). נאמר מכשיר ומכפר בפנים. מכשיר בפנים. אפס מלורע (קדושין מז. חולין עמ.). חטאתם מחוסר כפרה חבין דומלות שאין כאן אלא להכפיל קדשים (חולין שם) מכפר בפנים. כל הקולות אסמכתא (שם) כל הקרבנות (קדושין שם). נאמר מכשיר ומכפר בחוץ. מכשיר בחוץ. לעתר (חולין שם) לפרי מלורע מכשיר בחוץ הן. שהי חוץ לעיר נשחטת מלאה ולהכשיר את המלורע (קדושין שם) מכפר בחוץ. עגלה ערופה (שם) שעיר המשתלח (חולין שם). במדבר עשה בו מכשיר במכפר. לא חלוק הן אפס מלורע לאפס אסמכתא (קדושין שם). כל מיני בכורות ומעשרות שהיה גם המכפרין קרבים אסורין אלון (חולין שם). בחוץ עשה מכשיר. לפרס. מכפר. שעיר המשתלח. לאסור בחוץ. דנני לאי לאפס, שפלאה שיעל הגיעל לאפס יהיה לאי לאחוז (שם). מתנדב אדם אשם תלוי בכל יום. שאין לך אדם שאינו עומד בספק חטא (חבריות עמ.) שבכל יום הוא עומד בספק חטא בספק חטאת ולכו ניקטי שמא חטא ומלינו שמכשיר המנוע אפס תלוי לקרב ונאמר כיבר דהאמון ספק חטא בפנים. הלא נמי אין מהר כל יומם בספק חטא (חולין מא.). המעון הזה. שבתוך (ריש"ל ח.). כמים המקדש בפנים (רשב"ם ב"ב קסו.). המתין עד שתכנס לבית הספק. כלומר המתן עד לאחר שיש מקלת ספק שמא חטאת היום, אבל מלאי יום הכפורים אין לאוס נקב. דהא ספר עליו יום הכפורים על ספק. מלמדנין חייבי אשמות תלוין שעבר עליהן יום הכפורים פטורין (לעיל יח.). וחייבי אשמות תלויין פטורין. דיום הכפורים מכפר עליהן (יומא פה.).

שיטה מקובצת

[א] ריש"ל. עי' תוס' מנחות (דף קא ע"ב): [ב] בעגלה כשר בעגלה פסול בפרה על חיבת עריפה נרשם קו מלמעלה להורות כי לפ"ד ראוי לסתקו ובמשנה בתולין ליתא חיבה זו: [ג] כיפרה ספיקה תנאי היא והנא דבי רבי ישמעאל נאמר עיין בערוך ערך מנוגע חבריא למימר. וסגורין מדמתם לומר (מכות עו.). מכרים מי מרגלא לה עם פריסה ותיפתחה (קדושין מז.). עגלה ערופה אינה כן. דתנן תני הנקנן. דלמ עד שלא נערפה נמלא תצא ותרעה בעדר (ריש"ל נב.) כמאר מלון (מיפה מז. חולין מב.) הכא מנלן לית ליה הא דתנינן נכמה דומני עגלה ערופה נאסרת מחיים דרישה לגמל אימן לחיפתה (מיפה מז.). נאמר מכשיר ומכפר בפנים. מכשיר בפנים. אפס מלורע (קדושין מז. חולין עמ.). חטאתם מחוסר כפרה חבין דומלות שאין כאן אלא להכפיל קדשים (חולין שם) מכפר בפנים. כל הקולות אסמכתא (שם) כל הקרבנות (קדושין שם). נאמר מכשיר ומכפר בחוץ. מכשיר בחוץ. לעתר (חולין שם) לפרי מלורע מכשיר בחוץ הן. שהי חוץ לעיר נשחטת מלאה ולהכשיר את המלורע (קדושין שם) מכפר בחוץ. עגלה ערופה (שם) שעיר המשתלח (חולין שם). במדבר עשה בו מכשיר במכפר. לא חלוק הן אפס מלורע לאפס אסמכתא (קדושין שם). כל מיני בכורות ומעשרות שהיה גם המכפרין קרבים אסורין אלון (חולין שם). בחוץ עשה מכשיר. לפרס. מכפר. שעיר המשתלח. לאסור בחוץ. דנני לאי לאפס, שפלאה שיעל הגיעל לאפס יהיה לאי לאחוז (שם). מתנדב אדם אשם תלוי בכל יום. שאין לך אדם שאינו עומד בספק חטא (חבריות עמ.) שבכל יום הוא עומד בספק חטא בספק חטאת ולכו ניקטי שמא חטא ומלינו שמכשיר המנוע אפס תלוי לקרב ונאמר כיבר דהאמון ספק חטא בפנים. הלא נמי אין מהר כל יומם בספק חטא (חולין מא.). המעון הזה. שבתוך (ריש"ל ח.). כמים המקדש בפנים (רשב"ם ב"ב קסו.). המתין עד שתכנס לבית הספק. כלומר המתן עד לאחר שיש מקלת ספק שמא חטאת היום, אבל מלאי יום הכפורים אין לאוס נקב. דהא ספר עליו יום הכפורים על ספק. מלמדנין חייבי אשמות תלוין שעבר עליהן יום הכפורים פטורין (לעיל יח.). וחייבי אשמות תלויין פטורין. דיום הכפורים מכפר עליהן (יומא פה.).

עין משפט נר מצוה

יד א מיי' (פ"ב מהל' רוצח הלכה יז): טו ב מיי' פ"ב מהל' שחיטה הלכה ו: טז ג מיי' פ"ב מהלכות רוצח הלכה ט: יז ד מיי' פ"ח מהל' שגגות הלכה ה: יח ה מיי' פ"ב מהל' שגגות הלכה טו: יט ו מיי' פ"ו מהל' שחיטה ה"ט יב:

מוסף רש"י

נמסרין חבריא למימר. וסגורין דמלמדין מדמתם לומר (מכות עו.). מכרים מי מרגלא לה עם פריסה ותיפתחה (קדושין מז.). עגלה ערופה אינה כן. דתנן תני הנקנן. דלמ עד שלא נערפה נמלא תצא ותרעה בעדר (ריש"ל נב.) כמאר מלון (מיפה מז. חולין מב.) הכא מנלן לית ליה הא דתנינן נכמה דומני עגלה ערופה נאסרת מחיים דרישה לגמל אימן לחיפתה (מיפה מז.). נאמר מכשיר ומכפר בפנים. מכשיר בפנים. אפס מלורע (קדושין מז. חולין עמ.). חטאתם מחוסר כפרה חבין דומלות שאין כאן אלא להכפיל קדשים (חולין שם) מכפר בפנים. כל הקולות אסמכתא (שם) כל הקרבנות (קדושין שם). נאמר מכשיר ומכפר בחוץ. מכשיר בחוץ. לעתר (חולין שם) לפרי מלורע מכשיר בחוץ הן. שהי חוץ לעיר נשחטת מלאה ולהכשיר את המלורע (קדושין שם) מכפר בחוץ. עגלה ערופה (שם) שעיר המשתלח (חולין שם). במדבר עשה בו מכשיר במכפר. לא חלוק הן אפס מלורע לאפס אסמכתא (קדושין שם). כל מיני בכורות ומעשרות שהיה גם המכפרין קרבים אסורין אלון (חולין שם). בחוץ עשה מכשיר. לפרס. מכפר. שעיר המשתלח. לאסור בחוץ. דנני לאי לאפס, שפלאה שיעל הגיעל לאפס יהיה לאי לאחוז (שם). מתנדב אדם אשם תלוי בכל יום. שאין לך אדם שאינו עומד בספק חטא (חבריות עמ.) שבכל יום הוא עומד בספק חטא בספק חטאת ולכו ניקטי שמא חטא ומלינו שמכשיר המנוע אפס תלוי לקרב ונאמר כיבר דהאמון ספק חטא בפנים. הלא נמי אין מהר כל יומם בספק חטא (חולין מא.). המעון הזה. שבתוך (ריש"ל ח.). כמים המקדש בפנים (רשב"ם ב"ב קסו.). המתין עד שתכנס לבית הספק. כלומר המתן עד לאחר שיש מקלת ספק שמא חטאת היום, אבל מלאי יום הכפורים אין לאוס נקב. דהא ספר עליו יום הכפורים על ספק. מלמדנין חייבי אשמות תלוין שעבר עליהן יום הכפורים פטורין (לעיל יח.). וחייבי אשמות תלויין פטורין. דיום הכפורים מכפר עליהן (יומא פה.).

הגהות הב"ח

(א) נמ' אימה כן אם עד: (ב) שם כמשנה יוכל שעה אילה הוא היה: (ג) שם מי שמא על ידי ספק: (ד) שם מפר שמכשרת כל"ל ותוכם שיה נמתק: (ה) שם מסמלקה נתע לה הרי זו מקבר: (ו) יש"י ד"ה וכי מימא וכו' לאמלה משום דשחיטה נמתוק: (ז) ר"ה מכפר שאר חטאתם: (ח) ר"ה מד שחמנם לספק כל"ל חיצה לית נמתק: (ט) תוס' ד"ה לתמא וכו' ואמ"כ ערופה לבתה דעריפתה: (י) ר"ה מגלי (כ) באר"ד הבדר גילף שחיטה ממכשיר: (כ) באר"ד ועוד ריל בהך דקדושין הסם: (מ) באר"ד ל"ל מדוה אשר לא מאכלו לרגלו: (נ) באר"ד אלא מחמתם מיגיה לאסור וכו' ריל דכיון דגלי:

רבינו גרשום

בהנאה: עגלה ערופה אימתי נאסרת בהנאה רב המנונא אמר מחיים. משעת יריחה לגמל איתן: השוחט פרת חטאת כו' ר' שמעון פוטר משום אותו ואת בנו. דר' שמעון סבר שחיטה שאינה ראויה לאכילה לא שמה שחיטה ופטור ורבנן סברי שמה שחיטה וחייב משום אותו ואת בנו: אלא אי אמרת לאחר עריפה. אסור בהנאה ולא קודם: אמאי פטר ר' שמעון. כי שחיטה קודם עריפה הא שחיטה ראויה היא דאכתי אינה אסורה בהנאה: וכי תימא סבר ר' שמעון עגלה בשחיטה כשרה. דשחיטה עגלה במקום עריפה היא דשחיטתה אוסרתה בהנאה כמו עריפה: והתנן הכשר בפרה כו'. איפתיק. רבה: לבתר דנפק. רב המנונא. אמר רבה ס"ש לא אמרי ליה דר' שמעון. סבר עגלה בשחיטה כשירה דשחיטתה היא אוסרתה בעריפה ולא היא שחיטה ראויה: ורב המנונא סבר. א"כ לא נשתמיט וכו'. אלא לאו ש"מ מחיים אסור בהנאה ובהכי פליגי דראמינא: אמר רבא מנא אמינא לה. דלאחר עריפה אסור בהנאה: מדתנן עגלה וכו' אלא אם עד שלא נערפה נמצא ההורג תצא ותרעה בעדר ואי אמרת מחיים אסורה בהנאה אמאי תצא כו'. חבי אם עד שלא נראית לעריפה כלומר אם קודם יריחה לגמל איתן שנראית לעריפה נמצא ההורג תצא ותרעה בעדר. הא מאחר שיריחה שנראית לעריפה אסר מחיים אסורה: ואי ס"ד מחיים אסורה היכי אמר כיפרה ספיקה הא עדיין בשנמצא ההורג עדיין לא כיפר דאכתי לא נערפה דאמאי תקבר. אמר לך רב המנונא תנאי היא דאנא דאמרי כדאי תנא דבי ר' ישמעאל: נאמר מכשיר ומכפר בפנים. הייני אשם מצורע שמכשירו ליכל בקודש ומכפר הייני חטאת מצורע דעשייתם בפנים הייא בעזרה: דנאמר מכשיר ומכפר בח"ן. הייני צפור שחיטה דמצורע שמכשירו ליכנס להמנה ומכפר בחוץ הייני עגלה ערופה מה מכשיר ומכפר האמור בפנים עשו בו מכשיר כמכפר דוה חזה אסורין בהנאה מחיים משנה שהקישון אף מכשיר ומכפר האמור בחוץ עשו בו מכשיר כמכפר דשניהם אסורי בהנאה מחיים. ואיכא דאמרי מכשיר בחוץ הייני צפור דמצורע דאסורה בהנאה מחיים עד שעת שילוחה אבל לאחר שילוחה מותר בהנאה דלא אסרה תורה שלח לתקלה: חוץ מאחר יוה"כ יום אחר. לפי שאותו יום עדיין לא בא לידי ספק איסור: אמר המצון כו'. חכמים אומרים אין מביא אשם תלוי על שאר ספק איסור אלא על ספק דבר שחייבין על זדונו כרת ושגגתו חטאת: אי ס"ד חובה היא. ומכפרת כפרה נמורה כשאר חובות א"כ כי מיתיידע ליה אמאי מייתי חטאת הא כפרה עליה אשם תלוי: ורבנן אמרי עולה ושלמים כו' אבל חטאת ואשם חובה נינהו ואשם תלוי נמי חובה ואי אמרת א"כ אמאי מייתי חטאת בתחילה בשירוע לו לא [קשיא] אשם תלוי לא הוי חובה לכפר כפרה נמורה אלא להכי הוי חובה דהייני שמא ר"ל ליה מקמי דגיזרינן ליה להגן עליו כין היקרין ולהכי חייבוה דהתורה חסה על נוגע של ישראל שלא יענשו ביקורין ולהכי חייב לאיתויי כדי להגן עליו כיני ביני ולכשיודע לו יביא חטאת לכפר עליו: א"ל רב אחא בריה דרבי לרב אשי דילמא לרבנן, נמי דילפי מעולה ושלמים ליקרי הכי אשם תלוי כעולה ושלמים עולה ושלמים לאו אתו כו': א"ל אמרי לך רבנן עולה ושלמים. אע"ג דאתו נמי כחובה שלמים כגון שלמי עצרת [ועולה כגון עולת ראייה עיקר כי כתיבי בהורה תחלה בנדבה כתיבי דכתב אם עולה קרבנו מן הבקר וכו' זכח שלמים קרבנו אשם תלוי עיקר שלו בחובה כתיב ולא בנדבה:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com